

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๘๕

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๕๐ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ครบองค์ประชุม ผมขออนุญาตเปิดประชุมครับ
ไปต่างจังหวัดกันมาเป็นอย่างไบบ้างครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ในส่วนของการสัมมนาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีในภาพรวม
ก็เป็นไปด้วยดีนะครับ ตอนที่เปิดการสัมมนาในวันที่ ๒ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจำนวนมาก วันนั้น
ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็มาด้วย แล้วก็เอาวิดิทัศน์ที่ท่านประธานได้ไปบรรยายที่
กรุงเทพฯ เอาไปเปิด หลังจากนั้นแล้วตอนที่คล้าย ๆ ปิดการสัมมนาก็มีผู้เสนอแนะในที่ประชุมเลย
ก็บอกว่าวิดิโอที่ท่านประธานออกฟังแล้วเข้าใจง่ายดี น่าจะเอาไปเผยแพร่ คือคนฟังนั้น
สรุปชั่วโมงเดียวนี่รู้เข้าใจภาพรวมหมด มานั่งอ่านก็จะได้เท่า นั้น วันนั้นก็หารือกันในที่ประชุมของ
คณะกรรมการติดตาม พอดีท่านนครชิตติดอัดเทปอยู่นะครับ พวกเราเลยคุยกันว่าจะเอาวิดิทัศน์
ของท่านไปเผยแพร่จะดีไหม แต่ก็ มีบางท่านบอกว่าเนื้อหาพอพรั่งนี้แล้วก็จะเริ่มมีการพิจารณา
อาจจะมีการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงอะไรหรือเปล่า อะไรอย่างนี้นะครับ จะทำออกไปซ้ำ
ตอนนี้จะทำให้สับสนหรือเปล่า อะไรอย่างนี้นะครับ จะรออีกนิดดีไหม ตอนที่มาปรับและมันเข้าที่
อะไรอย่างนี้ท่านอาจจะทำอีกสักครั้งหนึ่งอะไรอย่างนี้นะครับ อันนี้ก็เกี่ยวกับเรื่องสภาองค์กรชุมชน
ที่ท่านอาจารย์ชาติชายประสานงานไว้ด้วยว่าโครงการที่นัดไว้นี้ก็ทำไปตามเดิมใช่ไหมครับ เพราะว่า
เนื้อหาเนี่ยมันอาจจะปรับปรุงได้ ทำไปก่อนหรืออย่างไรครับ ที่ประชุมก็เลยฝากสอบถามมา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขออนุญาตครับ คือฝ่ายโน้นเขาก็เตรียมสถานที่
เตรียมคนไว้แล้ว ก็อยากจะเรียนที่ประชุมว่าเราเป็นการไปรับฟังความคิดเห็นเขา ซึ่งในร่างเบื้องต้น
เราคิดอย่างไรเราก็แจ้งไปอย่างนี้นะครับ แล้วก็เราก็อาจจะพูดได้ว่าก็มีหลายประเด็นมีคนคิด
เสนอแนะอย่างนั้นอย่างนี้ แต่จุดใหญ่ใจความก็อยากจะฟังพวกเขาเหล่านั้นแหละครับว่าเขาอยาก
เสนอแนะอะไร เพราะอยู่ในส่วนของการรับฟังอยู่ตามที่เราได้คุยกับเขาไว้เบื้องต้น ส่วนว่าหลังจาก
วันที่ ๒๙ มีนาคมไปแล้ว โดยเฉพาะหลังสงกรานต์ไปแล้วเขาก็ยินดีที่จะร่วมกับเรา จัดให้เอา
ร่างสุดท้ายไปทำความเข้าใจอีกทีหนึ่งเพื่อประชาชนได้เข้าใจให้ทั่วถึง อันนี้ก็ เป็นอีก shot หนึ่ง

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ครั้งนี้ก็เหมือนกับเราร่วมมือกับเขา เพราะเขามีใจมาหาเราก่อน เขาเสนอมาแล้วเราก็ตอบรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเราก็เหมือนกับว่ารับเป็นองค์กรที่จะทำให้เขาในชั้นแรกนะครับ ต่อไปหลังสงครามก็จะเป็นอีกครับ ตรงนี้รักษาน้ำใจกัน ผูกไมตรีกันไว้ก่อนว่าอย่างนั้นเถอะขอบคุณครับ

ประธาน : แต่ว่าวันนั้นเราคุยกันว่าเราจะรับเท่าที่อาจารย์ไปผูกพันกับเขาไว้เท่านั้น ไม่ขยายอีก

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : หลังสงครามนั้นก็ค่อยเป็นตามทีประชุมของเรา ท่านประธานเห็นสมควรอย่างไรก็ค่อยว่ากันครับ เพียงแต่ว่าท่าทีของเขาหลังจากที่ก่อนลงประชามติเขาก็เอ่ยมาว่าเขาก็ยินดีนะถ้าเราจะให้เขามาช่วยกับเรานะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ตกลงก็ยังทำเหมือนเดิมครับ พอดีที่ประชุมเขาให้สอบถาม ทีนี้อีกเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องเกี่ยวกับการสร้างเครือข่าย network อะไรก็คุยหารือกันอยู่ในคณะกรรมการติดตาม บางเรื่องที่เขาขอให้เราช่วยพิจารณาบัญญัติเพิ่มเติม อย่างเช่นเรื่องสหกรณ์อะไรที่พูด ๆ กัน ถ้าเกิดพวกนี้เขาก็เหมือนกับมีมวลชนเยอะอะไรอย่างนี้ ถ้าหากว่าสามารถที่ว่าอะไรจะปรับปรุงอะไรได้น่าจะเป็นประโยชน์ แล้วก็คุยกันเรื่องการจัดเครือข่ายว่าทำอย่างไรจะให้กระจายเผยแพร่ตอนหลังจากวันที่ ๒๙ แล้วนะครับ ในช่วงนั้นหลังไปจะทำอย่างไรก็ให้ลองไปนี่รูปแบบว่าทำอย่างไรจะให้แพร่กระจายได้มากที่สุดนะครับ แล้วก็บางท่านก็บอกว่าอดีต สปท. เดิมเขาก็เป็นผู้ที่มีศักยภาพ อาจจะขอให้เขามาช่วยใหม่ในจังหวัดอะไรอย่างนี้ ซึ่งลักษณะการทำงานนี้มันอาจจะต้องมีงบประมาณ ค่าใช้จ่ายอะไรบ้างนะครับ พวกต่าง ๆ เหล่านี้ อันนี้ก็ได้หารือเรื่อง network นะครับ

ประธาน : network เมื่อวันพฤหัสบดีเราคุยกันว่าเราจะใช้ อสม. กับกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งถ้าเราใช้ ๒ อันนั้นได้ผมคิดว่าเกือบจะไม่ต้องใช้ที่อื่น เพราะมันกระจายทั่วประเทศเลยครบหมด แต่ว่าจะทำอย่างไรถึงจะเอามาแค่หมู่บ้านละคนมัน ๗๕,๐๐๐ หมู่บ้าน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : วันนี้ก็พูดกันอยู่นะครับ ในส่วนของกองทุนหมู่บ้านที่ท่านภุมรัตน์ก็เคยเรียนในที่ประชุมนั้นก็เป็นส่วนหนึ่ง แล้วก็ อสม. ก็คุยกันอยู่ว่าก็มีอีกกลุ่มสหกรณ์วันนี้ก็คุยว่าก็มีกลุ่มใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งเหมือนกัน สภาองค์กรชุมชน ตอนนี้เราก็จะอยู่แถว ๆ นี้ แต่ที่นี้มันควรจะเป็นเหมือนกับว่าเป็นรูปแบบที่ลงถึงจังหวัดเลย เป็นคล้าย ๆ เหมือนเป็นแกนอยู่ในจังหวัดอะไรลักษณะนั้นมันควรจะมีไหมที่จะปล่อยให้ทางราชการทำ บางที่เขาเป็นราชการ

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เขาอาจจะทำอะไรไม่ค่อยถนัดอะไรอย่างนี้ เราน่าจะมีเหมือนกับเป็น network เรา เหมือนกับ เป็นอนุกรรมการเผยแพร่ความคิดเห็นไปเผยแพร่ข้อเท็จจริงในรัฐธรรมนูญจะดีไหม อะไรนะครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธาน ขออนุญาตเสริมท่านประพันธ์นิดหนึ่ง นะครับ คือผมได้เสนอไปในที่ประชุมคณะอนุกรรมการติดตามว่าการที่อยากจะให้อดีต สปช. เพราะว่าผมทราบมาว่าอย่างไรไปสุราษฎร์ธานีล่าสุดก็มีอดีต สปช. กลายเป็นคนที่มาคัดค้าน ร่างรัฐธรรมนูญเราเองเลยนะครับ คือเห็นท่านอาจารย์เจษฎ์เล่าให้ฟังว่าในที่ประชุมเขาลุกขึ้นมา ต่อต้านรัฐธรรมนูญเรา เหตุผลง่าย ๆ ผมเชื่อว่าคนเหล่านี้ก็คือไม่ได้รับการแต่งตั้งในการเลือกมาเป็น สปท. ล่าสุด แล้วก็หลายคนก็เลยเหมือนกับผลักเขาไปเป็นฝั่งตรงข้ามไปกัน ซึ่งจริง ๆ แล้ว ผมว่าคนส่วนใหญ่ก็คงไม่ได้มีทัศนคติอย่างนั้น แต่ว่าอยากจะมียุทธศาสตร์ ผมคิดว่าในส่วนของรูปแบบ อนุกรรมการประจำจังหวัดที่ท่านประพันธ์พูด คนเหล่านี้ น่าจะเป็นแกนที่จะช่วยเราได้ เพราะว่า ศักยภาพของท่านประพันธ์พูด แล้วก็ผมคิดว่าในเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ คงไม่ใช่เป็นภาระอะไรที่หนักมากตรงนั้น คือเราอาจจะต้องสรรหาให้เขา แต่ว่าโดยเรื่องของงบประมาณคงไม่ได้เป็นปัญหา สำคัญ ก็เลยเรียนปรึกษาว่าถ้าจะให้ใช้อดีต สปช. ผมว่าก็เป็นแกนที่จะช่วยสร้างเครือข่ายให้เราได้ดีพอสมควรครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์เจษฎ์ครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน ท่านประธานครับ พอดีในที่ประชุมท่านนรชิตพูดถึงเรื่องการกำหนดลักษณะของการร่วมกระบวนการครับ แล้วก็อดีต สปช. ท่านหนึ่งท่านก็มาพูดในลักษณะของการเปลี่ยนกระบวนการ พอถึงเช้าวันรุ่งขึ้น ผมพบกับท่าน เนื่องจากว่าวันที่ท่านไปเปลี่ยนกระบวนการผมไม่อยู่ ผมก็เลยไปหาท่านครับว่า พี่ปกติผมดำเนินรายการไม่มีคนพูดอย่างนี้นะ พอผมไม่อยู่ที่พูดอย่างนี้หรือ มาคัดค้านรัฐธรรมนูญ ทำไม ผมพูดเล่นแค่นี้เฉย ๆ ครับ และเท่าที่ฟังดูก็คือว่าท่านก็ชี้แจง แล้วก็เสนอแนะนะครับ ผมคิดว่ากลุ่มคนเหล่านี้คือเราสามารถที่จะใช้เป็นตัวช่วยได้ เพราะว่าคือสามารถที่จะพูดคุยกัน ทำความเข้าใจได้ ประเด็นที่เห็นด้วย เห็นต่างตั้งแต่ตอนที่ มีสภาพปฏิรูปแห่งชาติ รัฐธรรมนูญ ร่างกรรมาธิการก็เป็นอย่างนี้แหละครับ ก็เห็นด้วย เห็นต่าง เพียงแต่ถ้าหากว่าเราสามารถที่จะ พูดคุยทำความเข้าใจกับบุคคลเหล่านี้ได้เขาก็จะเป็นกำลังช่วยเหลือ แต่ถ้าหากว่าเราไม่ได้เอาเขา เข้ามาสู่กระบวนการ ซึ่งในกรณีนี้เขาเข้ามาสู่กระบวนการ อันนั้นเราก็ไม่แน่ใจครับว่าเขาจะไป พูดอะไร อย่างไรต่อไป เพราะฉะนั้นผมคิดว่าที่ท่านอาจารย์อมรพูดนี้ถึงก็คือว่าอยากจะให้ตั้ง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

หน้า ๑/๔

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ท่านเหล่านี้เข้ามาร่วมในกระบวนการเพราะว่าจะเป็นแรงที่ช่วยได้เป็นอย่างมากครับ ท่านประธาน
ขอบพระคุณครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์นรชิตครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ท่านประพันธ์ได้สรุปการ
ประชุมวันนี้ะครับ แต่ว่าขอเรียนกระบวนการนิดหนึ่งครับ ผมนัดกับท่านอาจารย์ชาติชายแล้วนะ
ครับว่าพຽนนี้ท่านอาจารย์ชาติชายจะมีประชุมของอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และสำรวจความ
คิดเห็นของประชาชน และเมื่อเสร็จแล้วท่านจะมาร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการติดตาม
ส่วนเวลาก็จะรอฟังท่านประธานว่าพຽนนี้เราจะประชุมกันกี่โมง ถ้าประชุมบ่ายเราก็จะประชุมก่อน
หน้าสักชั่วโมงครึ่ง ถ้าท่านประชุมเช้าเราก็จะ move เวลาของเราขึ้นมาครับ แต่ว่ากระบวนการคือ
พูดกับทางอาจารย์ชาติชายไว้ว่าที่ท่านได้ติดต่อองค์กรต่าง ๆ ไม่ได้ซ้ำ แต่ว่าก็ใกล้เคียงกับที่เราเคย
พูดกันเมื่อวันพฤหัสบดีที่ท่านประธานเป็นประธาน ทั้ง อสม. กองทุนหมู่บ้าน พม. รวมทั้งกรรมการ
หมู่บ้านต่าง ๆ จะได้ทำเป็นระบบ เมื่อถึงเวลา ๒๙ มีนาคมเป็นต้นไปแล้วเราจะได้พร้อมว่าจะใช้ที่
ไหน ใช้ใครบ้าง ต้องติดต่อกับกระทรวงไหนบ้าง กราบขอบพระคุณครับ

นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : เมื่อวันศุกร์ที่แล้วก็ได้ไปประชุมกองทุนหมู่บ้านที่มี
รัฐมนตรีสุวัณธุ์เป็นประธาน แล้วก็ท่านได้กรุณายกเรื่องนี้ขึ้นมาพูดในที่ประชุม สรุปก็คือว่า
ตัวแทนของกองทุนหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิกับภาคต่าง ๆ ที่มาร่วมประชุมยินดีที่จะสนับสนุน
ในเรื่องนี้เต็มทีนะครับ แล้วก็ผมก็ได้ขอให้อาจารย์เถียรชัยซึ่งเป็นรุ่นเดียวกับ ผอ. นทีซึ่งเป็น
ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน ขอให้อาจารย์เถียรชัยประสานกันโดยตรงได้เลยว่าจะเอา
อย่างไรดีกว่ากันไป และกองทุนหมู่บ้านนี้ในเดือนหน้าหรืออะไรทำนองนี้ครับ เขาจะมีการจัดผู้แทน
กองทุนหมู่บ้านมาชุมนุมกันที่กรุงเทพฯ นะครับ เพราะฉะนั้นถ้าเราจะเอาอะไรจากกองทุนหมู่บ้าน
หรือจะให้เขาช่วยเรื่องอะไร กองทุนหมู่บ้านมันมีทั้งหมด ๒๗,๐๐๐ กว่ากองทุนกระมัง แล้วก็ตอนนี้
เงินมันลงไปได้ดีทีเดียวเพราะว่ารัฐบาลได้มีเจตนาที่จะใช้กองทุนหมู่บ้าน คือให้เศรษฐกิจฐานราก
ให้มันมีการเคลื่อนไหวขึ้นมาะครับ คือผมคิดว่าเขาเอาทั้งนั้น เพียงแต่ว่าเราจะใช้ประโยชน์
จากเขาอย่างไรแค่นั้นเอง ก็ขอให้อาจารย์เถียรชัยเป็นตัวประสานกับ ผอ. นที จะเอาอย่างไร
ก็ว่ากันไปได้เลยครับ

ประธาน : เขาจะมาประชุมเมื่อไร

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : ถ้าผมจำไม่ผิดเดี๋ยวผม check อีกที แต่ฟังจากที่ประชุมเมื่อวันศุกร์แล้วน่าจะเป็นเดือนมีนาคมหรือเดือน ๒ เดือน เขาจะมีการจัดงานอะไรที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี ซึ่งเขาจะจัดเป็นประจำอยู่แล้วนะครับ

ประธาน : ซึ่งเขามากันเยอะหรือ

นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : มากันเยอะครับ

ประธาน : หรือขอโอกาสนั้น

นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ : หรือไม่อย่างนั้นถ้าเราจะนั่งลงไปในแต่ละภาคแต่ละอะไรต่าง ๆ ของเขามีศูนย์ของเขาอยู่สามารถทำได้เลยครับ

ประธาน : เชิญอาจารย์เถียรชัยครับ

นายเถียรชัย ณ นคร : คือตอนที่ภุมรัตน์โทรมา ผมโทรไปประสานกับอาจารย์นทีเรียบร้อยแล้วนะครับ ก็เดี๋ยวว่าจะนัดเข้าไปเจอกันที่กองทุนหมู่บ้านเพื่อจะได้ดูตัวกำหนด activity ของเขาครับ คือผมเพียงแต่อยากจะเรียนถามเพื่อขอเป็นฐานไว้ก่อนนิดหนึ่ง คือว่าถ้าเขาจะจัดกิจกรรมอะไรไปมันควรจะเริ่มนับ ๑ ตอนที่เรา final draft ของเราหรือยังครับ

ประธาน : ไม่เป็นไร เขาจัดตอนไหนเราก็ไปพูดตอนนั้น เพราะว่าเราต้องการให้เขารู้ของจริงก่อน เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาช : ผมขออนุญาตเล่าเรื่องสุราษฎร์ธานีกลุ่มที่ผมเข้าไปแทนอาจารย์ชาติชายคือกลุ่มเรื่องท้องถิ่น ก็มีคนในกลุ่มประมาณสัก ๖๐ คน ๗๐ คนได้กระมัง กลุ่มมันก็ใหญ่เหมือนกัน เท่าที่ดูก็มีมาจากหลาย ๆ จังหวัดนะครับ ผมประเมินด้วยความรู้สึกตัวเองคิดว่าพอเล่าเรื่องมาตราต่าง ๆ ที่อยู่ในรัฐธรรมนูญให้เขาฟังแล้ว ถ้าถามเขาตอนนั้นว่าเขาจะโหวตให้เราไหม ผมคิดว่าส่วนใหญ่น่าจะโอเค คนที่ไม่โอเคคือคนที่ เป็น สปท. เพราะคนที่ เป็น สปท. เขาจะมีนั่งอยู่ด้วย เขาก็จะมีวิธีคิดของเขา ซึ่งวิธีคิดของเขาคือก็พยายามอธิบายว่าวิธีร่างของเราจะเขียนแต่เรื่องที่สำคัญ แล้วก็เรื่องที่มีมันเป็นหัวใจของรัฐธรรมนูญ เรื่องอะไรที่มีมันเปลี่ยนไปตามเวลาและยุคสมัยก็ออกไปเป็นกฎหมาย ซึ่งผมว่าประชาชนส่วนใหญ่เท่าที่ผมพยายามมี eye contact กับเขานะครับ แล้วก็ดูท่าทีของเขา เขาก็ดูจะเห็นด้วยนะครับ แต่คนที่คอยค้านดูจะเป็น สปท. ที่นั่งอยู่ คือเขาอยากให้เราเขียนแบบของเขาครับ ความจริงบางทีก็นั่ง ๆ คิดว่าตกลงเขาเป็นตัวคุณหรือตัวหารก็ไม่ว่าไปนั่งอยู่ เพราะว่าคิดไม่เหมือนเรา แล้วก็ต้องการให้เราเขียนแบบเขาด้วย คือเท่าที่ดูแนวจะเป็นอย่างนั้นนะครับ บางกลุ่มที่มาก็จะมีทางกลุ่มผู้หญิงด้วย

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

กลุ่มผู้หญิงก็เหมือนกับมี agenda ของเขาอยู่แล้ว เช่นว่าต้องการมีสัดส่วน ส.ส. มีอะไรอย่างนี้นะครับ แต่หลายอย่างเวลาดูผลสรุปผมว่าต้องดูด้วยความตระหนักว่าบางทีมันเป็นคนทีออกความเห็นคนเดียว เขาก็จะบันทึกไว้ คนที่ออกความเห็นก็บันทึกไว้ แล้วก็เท่าที่ผมเองนั่งฟังเวลาวิทยากรประจำกลุ่ม เขาสรุป ผมให้คะแนนการสรุปเขาประมาณสัก ๖๐ ๗๐ ครับ เพราะผมคิดว่าเขาสรุปไม่ได้ตรง มันมีคน ๓ คนครับ คนหนึ่งเป็นวิทยากร อีกคนหนึ่งเป็นคุณลิขิตคอยบันทึก อีกคนหนึ่งก็เป็นคน key ลงไปในเครื่อง คราวนี้บางครั้งชาวบ้านที่พูดก็พูดให้เห็นอะไรไป คุณลิขิตบางทีแกจดก็ไม่เหมือนกับคุณวิทยากรอะไรอย่างนี้ครับ บางทีก็ต้องคอยนั่งดูว่า ตกลงมันจดกันตรงหรือเปล่า และคนที่คอยจดลงคอมพิวเตอร์บางทีก็ไม่ค่อยตรงกันเสียทั้งหมด คืออยากให้เห็นสภาพนะครับว่าเวลาเราจะเอาข้อมูลมาใช้บางเรื่องมันเป็นความเห็นของคน ๑ คน หรือ ๒ คน เพราะว่าเขาก็ไม่ได้ไปทวนว่าเรื่องนี้มีคนในกลุ่มเห็นด้วยไหม เพราะเขาค่าย ๆ กับว่า ใครมีความเห็นอะไรก็โยนเข้ามา แล้วก็บันทึกเอามา มันก็เลยดูมีความเห็นที่หลากหลาย ก็อยากเรียนเป็นข้อสังเกต ส่วนตัวผมยังนึกว่าพูดกับชาวบ้านพูดง่าย ผมหยิบเรื่องว่าไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม เรื่องท้องถิ่นเจตนาารมณ์ของประชาชนสำคัญ และเราก็ให้ความสำคัญกับตรงนั้น รู้สึกเขาฟังง่ายนะครับ แล้วก็ไม่ได้มีอะไรมากนัก แต่ว่าอย่างในกลุ่มผมคนที่จะมีความรู้สึกที่ ค้าน ๆ หน่อย คราวนี้ก็ค้านเยอะเหมือนกัน ก็คือเป็น สปท. เองนั่นแหละครับ ก็ยังนั่งนึก คุยกับชาวบ้านคุยง่ายกว่า แล้วก็ไม่ต้องคุยเยอะ ก็เรียนให้เห็นภาพว่าในกลุ่มมันออกมาเป็นอย่างไรนะครับ

นายฉัตรชัย เชื้อบุญชัย : เรียนท่านประธาน ผมขออนุญาตเล่าบรรยากาศของการรับฟังความเห็นในช่วง ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมาในรูปใหญ่ ๆ ลักษณะกว้าง ๆ ส่วนข้อสรุปต่าง ๆ เหล่านั้นทั้งหลายก็คงจะตามมาในสัปดาห์นี้หรือต้นสัปดาห์หน้า คือจากการที่ไปสัมมนารับฟังความเห็นทั้ง ๓ เวทีต่างจังหวัดนั้นจะสังเกตอย่างหนึ่งตรงที่เรื่องของความเข้าใจในตัวรัฐธรรมนูญนั้น สุราษฎร์ธานีจะดีที่สุด แต่ส่วนที่ดีที่สุดนั้นอาจจะเป็นเพราะว่าเขามีระยะเวลา ๒ สัปดาห์ในการที่จะทำความเข้าใจ ได้ฟังผ่านสื่ออะไรต่อมิอะไร ในขณะที่เชียงใหม่จะมีคำถามอยู่ตลอดเวลา หรือว่า ความระแวงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากว่าเขาเองน่าจะเห็นร่างรัฐธรรมนูญเกือบจะเป็นวันที่เรา ออกไปเลย เพราะฉะนั้นโอกาสเขาในการที่จะทบทวนต่าง ๆ ก็อาจจะไม่มีครบถ้วน ขณะเดียวกัน สิ่งที่เขาสังเกตหรือต้องการหานั้นก็คงเป็นเหมือนกับว่าไปเทียบกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยที่ยังไม่สามารถรับทราบแนวคิดอย่างลึกซึ้งเข้าไปในเรื่องของมาตรา ๒๕ เรื่องสิทธิ ถ้าไม่มีกฎหมายห้ามก็เป็น

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

สิทธิเสรีภาพทั้งหมด แล้วไม่เข้าใจลึกซึ้งในลักษณะการที่โยกสิทธิเสรีภาพบางเรื่องมาเป็นหน้าที่ของรัฐ ที่เชียงใหม่จะมีความรู้สึกค่อนข้างมากกว่าเหมือนกับว่าไม่ยากได้หน้าที่ของรัฐเลย สิทธิเสรีภาพของเขา เขา manage เอง เขาจัดการเองได้ดีกว่า แต่ว่าพอท้าย ๆ พอพูดไปเรื่อย ๆ เขาก็เริ่มเข้าใจมาตรา ๒๕ แล้วหลายคนเขาบอกเขาก็พอใจในมาตรา ๒๕ แต่ก็ยังอยากจะได้ผ้าหมี่ที่ท่านอาจารย์อุปมาอุปไมยนั้น เรื่องหลาย ๆ เรื่องเขายังอยากจะให้เขียนอยู่ในหมวดสิทธิเสรีภาพด้วยตามเดิม แล้วก็บางกลุ่มนั้นเขาจะลงมาดูคำต่อคำกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทั้งที่จริง ๆ เราบอกว่าบางคำมันคำกว้าง มันคลุมหมดทุกอย่างแล้ว ก็มีความรู้สึกว่าเขาก็ยังอยากได้ตามนั้น ส่วนในแง่ของเวทีขอนแก่น โดยทั่วไปก็ค่อนข้างจะรับในสิ่งที่พวกเราทำได้ คือเข้าไปในกลุ่มของทางด้านสิทธิและเสรีภาพนั้น พออธิบายถึงมาตรา ๒๕ อธิบายถึงเรื่องหน้าที่ของรัฐ ส่วนใหญ่ก็โอเค ในเชียงใหม่จะมีคำที่เขาต้องการอย่างมากก็คือสิทธิชุมชน แล้วก็สมัชชาพลเมือง เป็น ๒ คำที่เขาต้องการอย่างมาก ในขณะที่ที่ขอนแก่น คำว่า สิทธิชุมชน มีบ้าง แต่ สมัชชาพลเมือง เขาจะไม่ได้พูดถึงเลย แล้วก็มาถึงสุราษฎร์ธานีเข้าใจไม่มีคำว่า สมัชชาพลเมือง เกิดขึ้นเลย คือมีสิทธิชุมชนบ้างเล็กน้อย แต่ว่าก็อธิบายให้เขาเห็นถึงในมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ ที่มีคำว่า ชุมชน อยู่ในนั้น แล้วอธิบายว่าจริง ๆ style ในการร่างอาจจะไม่ใช่คำว่า สิทธิชุมชน แต่จริง ๆ สิ่งที่เขาเขียนอยู่นั้นมันเป็นสิทธิของชุมชนหรือชุมชนมีสิทธิอะไร ส่วนผม ผมอธิบายว่า ในแง่ของกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่คิดว่า ๒ อย่างนี้มันแตกต่างกัน ในเมื่อบอกว่าชุมชนมีสิทธิอะไร ก็คือเป็นสิทธิชุมชนนั้นนั่นเอง ในเวทีสุราษฎร์ธานีก็จะเป็นเวทีที่ค่อนข้างเข้มข้น ในเชิงของการพูดจาหรือว่าในการแสดงความคิดเห็นอยู่พอสมควร แล้วก็เหมือนกับไม่ค่อยจะดำเนินการตามสิ่งที่เราอยากจะให้ดำเนินการ ยกตัวอย่างเช่นวันแรกที่เข้าไปเป็นเวทีใหญ่นั้น เราต้องการให้เขาถามคำถามว่าจากการที่กรรมการร่างรัฐธรรมนูญบนเวทีได้อธิบายครบทุกคนแล้ว เขามีคำถามอะไรในรัฐธรรมนูญที่อยากจะถามกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่บ่นอยู่บนเวทีบ้าง เขาไม่ถามอะไรเลย เขาพูด ๆ อย่างเดียว และแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งก็เป็นอย่างที่หลายท่านกล่าววนะครับ คือคนที่ในอดีต ส.ว. คือคนที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งหลาย เขาก็จะมีความรู้สึกไม่ชอบเรื่องเลือกตั้งระบบกบฏใบเดียว เรื่อง ส.ว. แต่คนเหล่านี้ไม่ได้ไปพูดหรือแตะอะไรมากในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน อันนี้ก็อาจจะเป็นข้อสรุปกว้าง ๆ แต่ว่าถ้าถามประเมินของคนที่ยอมรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้คืออาจจะเข้าข้างตัวเองก็ได้นะครับ แต่ว่าผมเชื่อว่าเป็นถ้าสรุปน่าจะเกินกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ที่รู้สึกชอบในส่วนที่เราอธิบาย แล้วก็รู้ว่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

หน้า ๑/๘

อันนี้เป็นสิ่งที่เขาน่าจะรับได้ทำนองนั้นนะครับ คือทั้ง ๓ เวทีผมรู้สึกอย่างนั้นเลย แต่ว่าเชียงใหม่
อาจจะน้อยกว่าหน่อย แต่ว่าทั่ว ๆ ไปก็น่าจะระดับหนึ่ง

- ๒/๑

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ประธาน : พวกนี้น่าจะมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช่ชาวบ้านธรรมดา เพราะเขาไปเจอปัญหาอย่างนั้นเยอะเพราะว่ากระทรวงมหาดไทยมันไม่เอาไหน

นายเกียรติชัย ณ นคร : ท่านประธานครับ สืบเนื่องจากอาจารย์นิติพันธุ์นัดหนึ่ง เมื่อสักครู่มีกลุ่มชาวบ้าน อันนี้น่าจะเป็นชาวบ้านจริง ๆ นะครับ เจอกับอาจารย์นิติพันธุ์แถวชุมชนเทศบาลพิมาย แล้วก็กับ อบต. ซึ่งเขากำลังศึกษาเรื่องของการควมรวมท้องถิ่นอยู่ครับ ที่นี้ เขายกตัวอย่างว่าของเทศบาล ตำบลพิมายนี้มันเติบโตมาจากสุขาภิบาล แล้วก็ อบต. รอบข้าง มันเกิดขึ้นตามกฎหมาย อบต. ที่นี้ความเจริญมันไม่เท่ากัน อบต. พิมายมีพื้นที่แค่ ๑.๙ ตารางกิโลเมตร ที่นี้แนวคิดของรัฐบาลยุคหลัง ๆ คือการพยายามจะยกฐานะ อบต. ให้เป็นเทศบาลตำบล ที่นี้พอยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลนี้จุดที่เขา concern มีอยู่ประเด็นหนึ่งก็คือว่าตอนที่ เป็น อบต. อยู่นี้ผู้แทนของเขาจะมาจากผู้แทนหมู่บ้านละ ๒ คน จะไปยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลขึ้นมาแบบนี้ รูปแบบของที่มาของผู้แทนมันจะขอไปตามหน่วยเลือกตั้งซึ่งไม่ได้อยู่บนเขตหมู่บ้านแล้ว เขาก็กังวลว่าการยกฐานะในการควมรวมแบบนี้มันจะทำให้ตัวชาวบ้านเองเสียผู้แทนในระดับของหมู่บ้านที่จะเป็นปากเป็นเสียงให้เขาไป เขาก็เลยฝากเป็นข้อสังเกตขึ้นมาให้ผมกับอาจารย์นิติพันธุ์ ให้อาจารย์นิติพันธุ์กับผมช่วยนำเรียนคณะกรรมการด้วยครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ผมเองอาจจะไม่ค่อยได้ประสบปัญหาเรื่องลงระดับชาวบ้านมากนัก แต่ว่าฟังดูแล้วผมงงมาก เขาเองเขาบอกว่าเทศบาลพิมาย ตำบลพิมายนี้ แต่ก่อนแต่ไรเป็นเวลากี่สิบปีแล้วแข่งเรื่องนี้ก็บริเวณนั้นทั้งหมดก็ร่วมกันแข่งร่วมกันจัดรวมอะไร แต่พอแยกตำบล แล้วแยก อบต. ปีนี้มันแบ่งครึ่งแม่น้ำ เหมือนกับคล้าย ๆ แบ่งครึ่งแม่น้ำ บอกว่า ถ้าเทศบาลจัดก็จัดไปแต่ว่าอย่ามาใช้พื้นที่เขาของ อบต. ทำนองนี้ ซึ่งผมฟังแล้วผมรู้สึกค่อนข้างงง อยู่ว่าเอ๊ะคิดอย่างนี้ได้อย่างไร คือบังเอิญมันจะไปโยงถึงเรื่องเกี่ยวกับการตั้งชุมชนในการขายของอะไร พวกนั้น ผมมีความรู้สึกว่าอย่างนี้ไม่ควรเกิดขึ้นในประเทศไทย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับขออนุญาตเรียนว่าบายนี้อามีมา ๓ องค์กรที่ผมไปรับฟังความคิดเห็นนะครับ รายแรกมาจาก ๖๑ อดีตของ สปช. นำโดยคุณธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ แล้วก็คุณวสันต์ ภัยหลีก ก็ได้มายื่นเอกสาร แล้วก็ได้แถลง ๓-๔ ประเด็น โดยเฉพาะ เรื่องของสิทธิชุมชน เรื่องของการที่เรายังไม่ได้เขียนชัดเจนเรื่องการกระจายอำนาจนะครับ รายละเอียดจะอยู่ในเอกสารที่ยื่น รวมทั้งเรื่องของสื่อ กลุ่มที่ ๒ มาจากทางภาคใต้เป็นส่วนใหญ่นี้คือ เครือข่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พวกนี้เป็นพวกที่มาทั้งจากชาวบ้าน ชาวเล

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ที่หาดราไวย์ที่กำลังมีเรื่องกับเจ้าของที่ดิน แล้วก็ที่โรงไฟฟ้าเทพาที่มีการไปทำ HIA แล้วก็ไม่ได้ทำตามที่ถูกกฎหมายเขียน แล้วชาวบ้านเขาไปร้องเรียนก็ดูเหมือนทางการก็จะเพิกเฉย ก็มาแสดงความร้อนใจว่าถ้าเราไม่ได้เขียนคุ้มครองสิทธิชุมชนไว้ชัดเจนที่ไปกำหนดหน้าที่รัฐอย่างที่เราอยู่ในร่างก็เกรงว่าจะเป็นอย่างที่เขาประสบนี้แหละก็มาเพื่อความไม่ไว้ใจก็มาย้ำ ซึ่งก็ได้รับเรื่องมา นะครับ กลุ่มที่ ๓ เป็นกลุ่มของ ๓ สมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสมาคม อบจ. แห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ๓ องค์กรนี้ก็มายื่นหนังสือพร้อมกันเพื่อที่จะขอให้เราได้ทำ ๒ เรื่องก็คือเขียนให้ชัด ๆ เรื่องการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองท้องถิ่นหรือชาวบ้านในท้องถิ่นจัดการชีวิตตัวเองในบางเรื่องให้มากขึ้น แล้วก็เรื่องของการทำงานที่ทำให้เขาไม่แก้กฎหมายต่าง ๆ ที่หน่วยงานของส่วนกลาง รวมทั้งกฎหมายมักจะทำให้งานในท้องถิ่นไปไม่ได้ แล้วบางที่หน่วยงานส่วนกลางเองก็ป้องกันกรรมโยธาทิการและผังเมืองกับกรมเจ้าท่าป้องกันท้องถิ่นก็เลยทำอะไรไม่ได้ก็รอดดีของ ๒ กรมนี้ สู้กันก่อน อย่างนี้เป็นต้น ประชาชนก็เสียประโยชน์เขาก็มาเล่าเป็นฉาก ๆ ก็เลยเรียนให้ที่ประชุมและท่านประธานทราบว่าเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่เรียกว่าอยู่ในวิสัยที่เราพิจารณาได้อยู่แล้ว ขอบขอบคุณครับ

ประธาน : จัดให้ไว้ที่คุณนาถะด้วย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ให้คุณนาถะเรียบร้อยหมดแล้วครับ แล้วก็บางทีของ สปช. อดีตนี้ผมก็ขอให้ทางเลขานุการ สำเนาแจกให้ท่านกรรมการทุกท่านแล้ว เพราะว่าเขาก็เสนอให้เหตุให้ผลมาอ่านก็จะเข้าใจว่าเสนอแนะอย่างไร คือไม่ได้ว่าอย่างเดียวเสนอแนะให้เหตุผลด้วย ขอบขอบคุณครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : จากที่ได้ไปรับฟังความคิดเห็นตามภาคต่าง ๆ นี้นะครับ ตอนหลังสุดที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผมคิดว่าตอนที่ประชาชนมานี้ยังไม่ค่อยทราบ พอวันแรกมาสังเกตเกือบทุกแห่งเลย อย่างที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีพอเริ่มวันแรกพวกอดีต ส.ส. อดีต สปช. เก่าก็เริ่มบรรเลงเลย ส.ว. ต้องเลือกตั้งอย่างเดียว ที่บอกอาศัยฐานเสียงนักการเมืองนั้นไม่จริง แล้วเขาก็ยกตัวอย่างว่าคนนั้นเป็น ส.ว. ของจังหวัดพัทลุง อันนี้ก็ไม่ใช่คนของพรรคประชาธิปัตย์เลย คนโน้นก็ไม่ใช่ คนนี้ก็ไม่ใช่ แต่พอหลังจากที่ฟัง ๆ กันแล้ว แล้ววันที่ ๒ ไปเข้ากลุ่มย่อย พอฟังชาวบ้านปุบเราชี้แจงชาวบ้านคล้อยตามบอกว่ามันดีแล้วมันเดินมาสมัครไม่ต้องจบปริญญาตรี ๑๐ ปีนะใครเป็นเกษตรกรกรรดิยง ๑๐ ปีสมัครได้ ชาวบ้านส่วนมากเห็นด้วยเป็นส่วนมากนะครับ

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

พวกที่อยากให้เลือกตั้งก็จะเป็นพวกกลุ่มนักการเมืองเก่า แล้วคนที่พูดในวันแรกพูดในที่ประชุมใหญ่ เลยนี่พอเข้าไปนั่งกลุ่มเงียบเลยครับไม่คิดว่าชาวบ้านจะเห็นตรงกันข้ามกับเขา นี่ผมถึงบอกว่า ร่างรัฐธรรมนูญเราราวนี้มันมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพซึ่งคนพูดบิดเบือนไปค่อนข้างมาก มันเลยต้องอาศัยการชี้แจงเยอะ ที่นี้การชี้แจงนี่ผมถึงพูดถึงเรื่องเครือข่ายที่มีความรู้ไปช่วยพูดให้ เราด้วย เพราะเราพูดเฉพาะของเรานี้มันไม่พอ มันจะต้องมีเครือข่ายลงพื้นที่ และเครือข่าย ที่พูดแทนนี้ต้องมีความรู้พูดได้ด้วย ถ้าไม่มีความรู้ที่จะพูดได้มันก็อธิบายชาวบ้านไม่ได้ ทำอย่างไร จะอธิบายชาวบ้านได้ ที่นี้จะให้เครือข่ายมีความรู้เราก็อาจจะต้องจัดสัมมนาอบรมเครือข่าย อันนี้ ในคณะอนุกรรมการติดตามก็พูดกันอยู่ว่าลองไปคิดว่าจะทำอย่างไร

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : วันนี้ในส่วนของผมก็มีคนที่มายื่นข้อเสนอในการที่จะขอ ปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายเครือข่ายด้วยกันนะครับ ส่วนใหญ่นั้นก็เป็นเครือข่ายที่ได้มีการยื่น มารอบแรก แล้วก็เหมือนกับไปดูแล้วไม่มีในร่างรัฐธรรมนูญก็อยากจะขอมายื่นซ้ำอีก ซึ่งบางเรื่อง จริง ๆ ผมก็ไม่กล้าที่จะตอบกลับไปโดยตรง เช่นจะให้พระองค์ท่านมีพระราชอำนาจ ถ้าดูคือ สมบูรณาญาสิทธิราชย์กลาย ๆ เหมือนว่าสิ่งอะไรก็ต้องเป็นอย่างนั้นทำนองนี้นะครับ อย่างนี้ผมก็ ไม่กล้าจะที่บอกว่าจริง ๆ เรามาไกลแล้วนะทำนองนี้ ไม่ว่าจะ เป็นเครือข่ายประชาชนปกป้อง ประเทศ สภาธรรมมาภิบาล เครือข่ายพสกนิกรรวมใจสามัคคี สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ แล้วก็ กรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย คือสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คนเหล่านี้เขายื่นมารอบหนึ่งแล้ว แต่ว่า เหมือนกับไม่ได้เป็นไปตามสิ่งที่เขาได้เสนอไว้เขาก็เหมือนกับอยากจะยื่นมาให้พิจารณาอีกรอบหนึ่ง

ประธาน : เขาอยากได้อะไรนะครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : อย่างในส่วน of เครือข่ายปกป้องประเทศ สภาธรรมมาภิบาล นั้นนี่คืออยากได้เหมือนกับให้พระมหากษัตริย์มีอำนาจในการที่จะดำเนินการอะไรได้บางอย่าง ยกตัวอย่างในเรื่องของการร่างพระราชบัญญัติเวลาที่ทุลเกล้าฯ ขึ้นไปแล้วถ้าพระองค์ทรงยับยั้งนี้ ปรับมานี้สภาจะหยิบขึ้นมาพิจารณาได้ไม่เป็นไร แต่ว่าต้องกลับไปนำหรือทุลเกล้าฯ อีกครั้งหนึ่ง แล้วครั้งที่ ๒ พระองค์ท่านทรงยับยั้งอีกก็ต้องตกไปเลยเป็นต้น ที่ท่านพูดในลักษณะอย่างนั้น ส่วน ทางเครือข่ายพสกนิกรนั้นก็ไปพูดถึงเรื่องที่เกี่ยวข้อง จริง ๆ เหมือนกับลักษณะคล้าย ๆ จะบอกว่าการดำเนินการของ ส.ส. ต่าง ๆ เหล่านี้ควรจะอยู่ภายใต้การกำกับของพระองค์ ท่านเหมือนกันทำนองนี้นะครับ ส่วนของทางแรงงานหรือสมาพันธ์แรงงานนั้นก็ไปพูดถึงเรื่อง เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานที่มันมีลักษณะมากขึ้นให้ไปเหมือนกับลักษณะรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ต่างๆ

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เหล่านั้น แล้วในนี้ก็จะมีกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในเครือข่ายนี้ด้วยก็อยากจะขอลักษณะสหกรณ์ที่เข้ามา อันนี้ก็เป็นอย่างอื่นที่มักจะขอให้สอดคล้อง ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ต่าง ๆ เหล่านี้

ประธาน : เชิญครับ .

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ วันนี้คณะกรรมการคงจะได้รับแจ้งที่ท่านชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรีได้ขอเสนอความเห็นร่างรัฐธรรมนูญ ก็มีอยู่ประเด็นแรก ท่านขอบคุณที่เรารับข้อเสนอขยายเวลาให้ประชาชนได้ใช้สิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้งได้มากขึ้น คือว่าเราก็เห็นว่าควรจะขยายเวลาในการหย่อนบัตรเลือกตั้งจาก ๑๕.๐๐ นาฬิกาไปจนถึงเวลาที่ เราเคยกำหนดไว้ประมาณ ๕ โมงเย็น ประมาณนั้น แต่ว่าก็ยังเป็นข้อเสนออยู่ อีกอันหนึ่งก็คือ ท่านบอกว่าในมาตรา ๑๐๓ ที่บัญญัติไว้ว่าสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็น สมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีจนถึงวันสมัคร ท่านก็บอกว่า ระยะ ๑๐ ปีเป็นระยะที่นานเกินไป แล้วก็เป็นการเจตนาที่จำกัดสิทธิของผู้เป็นสมาชิก พรรคการเมือง แล้วท่านคงจะเห็นในที่แจ้งให้ท่านอยู่แล้ว แล้วก็เห็นว่าคนที่ เป็นหรือไม่เป็นสมาชิก พรรคการเมืองควรจะมี ความเท่าเทียมกัน แล้วก็บทบัญญัติอันนี้ถ้าเราไม่แก้ไขก็ทำให้ผู้ที่สนใจ ทำงานการเมืองไม่กล้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองแต่คอยหาโอกาสอื่นที่มาทำงานการเมืองแทน ก็เป็นความเห็นของท่านที่อยากจะขอให้ลดเวลาจาก ๑๐ ปีลง แต่ท่านไม่บอกว่าเป็นเท่าไรนะครับ ท่านคงเห็นในใบที่แจ้งให้ท่านอ่านแล้วนะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : วันนี้เป็นวันสุดท้าย เพราะฉะนั้นคงจะมายืนยันกันเยอะ แต่ว่าที่ของ คนสำคัญที่สุดคือของรัฐบาลยังไม่ได้ยื่นมา หรือเขายื่นมาเป็นทางการแบบหนังสือก็ไม่มี ท่าน รองประธานอภิชาติก็ไปรับของพระมา ยืนยัน เชิญอาจารย์จวีร์ครับ

นางจวีร์ วิจิตรวาทการ : เพิ่งมาเมื่อสักครู่มาจากของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ แห่งประเทศไทยที่มีสมาชิกกว่า ๑๑.๕ ล้านคน มีจำนวนกว่า ๘,๐๐๐ สหกรณ์เขาเขียนไว้ณะคะ แล้วก็ปริมาณธุรกิจกว่า ๑.๙ แสนล้านล้านบาท ประธานเป็นคนส่งมาให้สนับสนุนสหกรณ์ด้วย ในรัฐธรรมนูญ บอกในอดีตนี้ทุกฉบับมีพูดถึงการส่งเสริมสหกรณ์ เขาก็ขอตรงนี้คะ ท่านประธาน จะให้ฝากไว้กับอาจารย์นิติพันธุ์ หรือเอาไว้ให้ใครดี

ประธาน : ให้นำไปแล้ว ตอนนี้นั้นจะมี ๒ ส่วน ส่วนที่ได้รับมาช่วงระยะวันสองวันนี้ ผมจะเซ็นส่งอนุกรรมการของอาจารย์นิติพันธุ์ แต่ว่าผมบอกให้นำมาเก็บถ่ายเอกสารไว้ด้วย เพราะกำลัง

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ให้เขาทำตารางเพื่อที่จะบอกว่าไล่ตั้งแต่ มาตรา ๑ ไปจนถึง มาตรา ๒๗๐ ใครเสนอแก้ว่าอย่างไร มาจากไหน แล้วก็เสนอว่าอย่างไร เอาสั้น ๆ ที่สุดเท่าที่จะสั้นได้ เดี่ยวเราไล่เราจะได้ไล่ไปตั้งแต่ต้นจนจบ แต่ที่นี้มันก็จะมีความหวาดขนาดทำสั้น ๆ อย่างนั้นก็คงจะเป็นปีกบ้อเรื่อยเลย ยังไม่รวมถึงของอาจารย์นิติพันธุ์ที่ไปรับมาจากต่างจังหวัดซึ่งไม่รู้ว่าจะลงมือทำหรือยังก็ไม่รู้จะครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : ของจังหวัดเชียงใหม่น่าจะเสร็จเรียบร้อยแล้วครับ แล้วก็เกลารายระดับหนึ่งแล้ว

ประธาน : คือถ้าเขาไม่เข้าใจว่าเราจะเอามาทำอะไรนี่เขาจะเสียเวลามากเลย เพราะสิ่งที่เราต้องการคือ ๑. จะรู้ว่าใครขอแก้มาตราไหน ว่าอย่างไร ไม่ต้องบอกเหตุผล เพราะว่าเราอ่านดูก็รู้แล้วว่าเขาอยากได้ เพราะอะไร ถ้าเมื่อไรเราจะไม่ให้เพราะมันเขียนไม่ได้เราก็ต้องหาเหตุผลบอกเขา ที่นี้ผมคิดว่าสิ่งที่เราควรจะต้องทำก็คือว่าเมื่อเราแก้แล้วเราก็จะโน้ตว่า ๑. เราแก้เรื่องนี้เพราะมันมาจากนี้ ๆ แล้วก็ถ้าเป็นไปได้ก็ให้นำละมีหนังสือตอบเขาไปบอกว่าที่ท่านเสนอมาเราแก้ให้แบบนี้แล้วนะครับ เขาก็จะได้มั่นใจว่าเราฟังเขา แต่ก็ไม่ว่าจะทำได้มากน้อยแค่ไหน

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือบังเอิญขอนแก่น กรุงเทพมหานคร สุราษฎร์ธานีนั้นเนื่องจากระยะเวลากระชั้นมากจนเกินไป เจ้าหน้าที่เขาไม่สามารถที่จะทำได้ในระยะเวลาสัปดาห์หนึ่งผมก็จะขอประชุมเขาอีกครั้งหนึ่งในวันศุกร์นี้ เจ้าหน้าที่ตอนนี้ก็ป่วยหลายคนเหมือนกันในนี้

ประธาน : ผมเห็นแล้วแหละเขาพยายามจะเขียนอธิบายมากอย่างที่เคยทำมา เพราะฉะนั้นมันจะสิ้นเปลืองเวลา บางทีมันมี ๒-๓ คำเท่านั้นแหละ อยากให้เต็มสหกรณ์ ๕ คำ แต่ถ้าเป็นนักวิชาการเขียนนี้เขาเขียนแค่นี้เอาเขาไปฆ่าเสียดีกว่า เขาเขียนไม่ได้หรอก ผมก็เลยบอกว่าถ้าอย่างนั้นน่าจะให้คุณไมโซนักวิชาการคือทำให้มันสั้นเข้า เพราะว่าถ้าเขาจระไนเราตายเปล่า

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : เหมือนโมงที่เมื่อวันพฤหัสบดีที่แล้วที่เขามาในห้องนี้ผมก็อธิบายอะไรต่ออะไรมากมาย โมงเขาพูดไม่ถึง ๑๐ ประโยคกระมัง

ประธาน : พวกนี้คือพวกทำของยาวให้สั้น อาจารย์ต้องทำของสั้นให้ยาว เพราะอธิบายลูกศิษย์ มันคนละธรรมชาติ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับขอเพิ่มเติมหนึ่ง ไม่ทราบว่าเป็นกรณีเดียวกับของท่านอาจารย์จรีที่พูดหรือเปล่า ของผมคุยกับคุณชูชาติ อินสว่าง ซึ่งเป็น สปช. เขาเป็นประธานสหกรณ์การเกษตรเขาบอกว่ามีสมาชิกประมาณ ๑๒ ล้านคน เขาบอกว่าในรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

อัมภิกา ๒/๖

วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เราพูดถึงสหกรณ์น้อยมาก ทั้ง ๆ ที่การเกษตรมันมีความสำคัญ มันเป็นหัวใจของเกษตรกรเลย เขาก็บอกว่าขอให้ใส่ข้อความนิดเดียว ที่ว่าให้เป็นนโยบายของรัฐก็ได้ที่ว่ารัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แค่นี้เอง แล้วเขาบอกว่า นี่ถ้าได้แค่นี้สมาชิกของเขา ๑๒ ล้านคนยินดีที่สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญของเราเลย อีกอย่างหนึ่ง ผมอยากจะขอชื่นชมการทำงานของคณะของอาจารย์นิติพันธุ์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก แล้วก็คณะทีมทั้งหลายเหล่านี้ทำงานอย่างดีมาก เมื่อวานนี้ผมบอกว่ามีคนตกเครื่องบินหลายท่าน นกแอร์นี่ เพราะว่าเขา strike กัน ดินะผมกลับก่อนมันเที่ยวสุดท้ายเลย แล้วหลายท่านติดอยู่สนามบิน อยู่จนดึก แต่ว่าคณะของท่านอาจารย์นิติพันธุ์ประสานงานจนกระทั่งทุกคนได้กลับโดยสวัสดิภาพ ขอแสดงความชื่นชมด้วยครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือในส่วนนี้ต้องขมฝ่ายเลขานุการ สภาทั้งหมดจริง ๆ ครับ

(ประชุมลับ)

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๐ นาฬิกา

กลุ่มงานขอเลข ๓

สำนักรายงานการประชุมและขอเลข